

Las Państwowe
zapraszamy

Strona nadleśnictw Maskulińskie i Pisz

Jak zabezpieczyć się przed kleszczami?

W lesie spotkać można coraz więcej ludzi, a to za sprawą jesiennej obfitości grzybów: kani, rydzów, podgrzybków, kurek i uwielbianych przez wszystkich borowików. Poprzednie artykuły dużo mówiły o zagrożeniach w lesie. Na co powinniśmy uważać w czasie grzybobrania i o czym powinniśmy wiedzieć? Czas najwyższy wspomnieć o małych pajęczakach z podgromady roztoczy – kleszczach.

We wrześniu i październiku przypada drugi szczyt ich aktywności (pierwszy to maj i czerwiec, okres zimy przespiają w ściółce przy temp. poniżej 4 stopni C). Najbardziej aktywne są od rana do południa, następnie od godz. 16.00 do zmierzchu.

Znanych jest około 900 gatunków kleszczy. Dzieli się one na trzy rodziny: kleszcze miękkie, inaczej obrzeżkowate i dwie rodziny kleszczy twardych: kleszczowate i Nuttalliellidae. Wszystkie kleszcze są pasożytami zewnętrznymi kręgowców, a w trakcie żerowania przenoszą groźne choroby m.in.: boreliozę,

babeszjozę, kleszczowe zapalenie mózgu. Obecność kleszczy nie powinna zniechęcać nas od leśnych wędrówek. Porównywalne zagrożenie występuje na łąkach, w ogrodzie, parku i nad wodą. Lubią one wilgotne, mieszane lasy z paprociami i leszczyną, dlatego suchy bór sosnowy jest bezpieczniejszy od miejskiego parku.

Aby bezpiecznie udać się na grzyby, należy odpowiednio zadbać o profilaktykę. Nawet co trzeci kleszcz przenosi krętki boreliozy. Należy zaopatrzyć się w czapkę z daszkiem, długie spodnie i rękawy, najlepiej ze ściągaczami, aby kleszcz nie dostał się pod ubranie. Warto spodnie wpuścić w wysokie buty lub w skarpetki. Po powrocie, ubranie należy zdjąć i wytrzeć za „pasażerów na gapę”, a najlepiej będzie jeżeli dokładnie obejrzymy swoje ciało podczas kąpieli. Pod prysznicem, strumień wody zmyje pasożyty z naszego ciała. Kleszcze przed wkuciem szukają odpowiedniego miejsca, gdzie skóra jest delikatna, cienka i gdzie jest ciepło: w pachwinie, pod kolanami, pod biustem, w zgięciu łokcia i za

uchem. Nie musimy dobrać na spacer ciemnych rzeczy, gdyż kolor ubrania nie ma dla nich żadnego znaczenia – są bowiem ślepe. Identyfikują ofiarę za pomocą zmysłu węchu. Szczególnie przyciąga kleszcze zapach potu. Ugryzienie jest bezbolesne, bo kleszcz wraz ze śliną wprowadza substancję znieczulającą podczas ugryzienia. Nie należy niczym smarować białego kleszcza, gdyż ten dusząc się wymiotuje, zwiększając ryzyko zakażenia chorobami.

Do wyciągnięcia kleszcza potrzebna jest pęseta lub specjalne urządzenia dostępne w aptekach. Należy chwycić pasożyta jak najbliższej skóry i wyciągnąć zdecydowanym, lekko łukowatym ruchem. Raną należy zdezynfekować i sprawdzić, czy kleszcz wyszedł w całości i dokładnie umyć ręce wodą z mydłem. Dbając o siebie, nie zapomnijmy o zabezpieczeniu naszego czworonoga. Zapytajmy lekarza weterynarii o skuteczne „odstraszacze” na kleszcze. Nie zaskodzą więcej pieszcot z naszej strony, które staną się także sposobem na wykrycie na skórze pasożyta.

KLESZCZE

MAŁE UKĄSZENIE, DUŻY PROBLEM

LEŚNICZY ZAŁĘCAJĄ

Przed wyjściem do lasu lub parku

- Możliwie szczerze okryj ciało (koszula z długim rękawem, długie spodnie, zakryte buty).
- Zastosuj środki przeciw kleszczom dostępne w aptece.

Po powrocie z lasu lub parku

- Zdejmij ubranie i wytrzę je.
- Obejrzyj całe ciało. Kleszcze najczęściej wbijają się w miejsca, gdzie mamy nacięcia, naskórki.

JAK USUNĄĆ KLESZCZA

- Jeśli zauważył białego kleszcza, nie smaruj go żadnymi spójnikami, nie przysypuj, ani nie szarp no boki.
- Abij usunąć kleszcza, użyj pęsety. Złap go tuż przy skórze. Focignij lekko, ale zdecydowanie do góry. Sprawdź, czy zostały usunięte w całości.
- Dokładnie umyj ręce. Zdezynfekuj ranę po ukąszeniu (np. spirytusem). Przez kolejne 30 dni obserwuj miejsce po kleszczu. Pojawienie się kolejnego zaczerwienienia natychmiast zgłoś lekarzowi!

LICZBA ZACHOROWAŃ NA BORELIOZĘ W POLSCE (w latach 2000-2014)

BORELIOZA
Jest najczęstszą stwierdzaną chorobą odkleszczową. Przebiega w 2 fazach - wczesnej, trwającej do kilku tygodni od zakażenia i późnej, mogącej trwać nawet lata.

NAJCZĘSTSZE OBJAWY:

- rumień
- ból stawów
- zapalenie stawów kolanowych

MAPA ZAPADALNOŚCI NA BORELIOZĘ (w 2014 r., na 100 tys. mieszkańców)

województwo	liczba przypadków
zachodniopomorskie	29,9
pomorskie	31,5
śląskie	37,0
świętokrzyskie	9,0
świętomaryjański	19,8
świętokrzyskie	27,1
śląskie	39,7
świętokrzyskie	16,1
śląskie	16,1
śląskie	57,1
śląskie	51,8
śląskie	32,4
śląskie	48,0
Ogółem w Polsce	36,01

Zażone kleszcze, oprócz boreliozy, przenoszą także:

- wirusowe zapalenie mózgu,
- babeszjozę,
- bortoniellozę,
- anaplazmozę.

BABESZJOZA
Choroba groźna zwłaszcza dla psów. Zarazony nią pies staje się apatyczny, nie chce jeść, gonytujący, ma wymioty, biegunkę oraz trudności z oddychaniem.

Źródło: NIZP-PZH

BORELIOZA MITY vs. FAKTY

- MIT** Każdy kleszcz przenosi boreliozę. **FAKT** Około 30% kleszczy w Polsce jest nosicielami krętki boreli. Zagrożenia nie wolno jednak bagatelizować.
- MIT** Przed boreliozą można się zaszczepić. **FAKT** Istnieje tylko szczepionka przeciwko odkleszczowemu zapaleniu opon mózgowych.
- MIT** Jedź sama w lasie. Kleszcza oznacza infekcja. **FAKT** Aby dostać do zakażenia kleszcza musi pozostać w skórze 24-48 godzin.
- MIT** Pojawiająca się tuż po ukąszeniu zmiana skóra to rumień wydrążony. **FAKT** Rumień to reakcja około 5 cm powyżej miejsca ukąszenia od 1-2 dni do nawet 2 tygodni po ukąszeniu kleszcza. Nie wolno! Natychmiastowe zaszczepienie zmniejsza ryzyko obciążenia lub brak po ugryzieniu innego owada.

Opracowanie: Polska Grupa Infograficzna